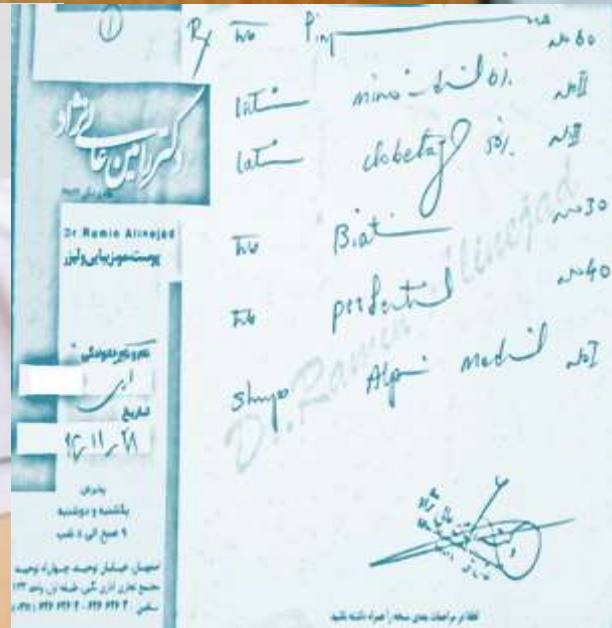

اسرار نسخه های پزشکی

گرد آوری و تالیف :
مهندس وحید بهروان

فهرست مطالب :

2	مقدمه
3	راهنمای استفاده از مجموعه
4	تفسیر نسخه های پزشکی
5	A
6	B
6	C
7	D
7	E
8	F
8	G
8	H
8	I
9	K
9	L
9	M
10	N
11	O
11	P

12	Q
13	R
14	S
15	T
16	U
16	V
16	W
16	X
16	Y
17 فهرست علامتهای مورداستفاده در نسخه ها	
17 جدول تبدیل اوزان	
18 فهرست منابع	

مقدمه :

یکی از مشکلاتی که عموم مردم با آن مواجه میشوند عدم خوانا بودن نسخه های پزشکی است که این امر در موارد متعددی منجر به مشکلات زیادی برای مصرف کنندگان شده است در این کتابچه کوچک سعی بر آن داشته ام تا اسرار و اصطلاحات که معمولاً پزشکان از آن برای نسخه نویسی استفاده میکنند را برای شما کاملاً ساده سازی کنم تا مورد استفاده هم عموم مردم ، هم کارآموزان نسخه پیچی در دارو خانه ها و همه علاقمندان قرار گیرد بر خود لازم میدانم از زحمات خانمها فاطمه فیروزه ای و نسرین قنبری که در تدوین و ویرایش این مجموعه زحمات زیادی متحمل شدند تشکر نمایم در پایان امید وارم این مجموعه مورد استفاده علاقمندان قرار گیرد

مهندس وحید بهروان

vahidbehavan2@gmail.com

راهنمای استفاده از مجموعه :

در جدول تهیه شده شما با چهار قسمت اساسی روبرو میشوید

➤ اول بخش مخفف کلمات است معمولا پزشکان دنیا از یک زبان اختصاری برای بیان مفهوم

استفاده میکنند که درک آن برای عموم مردم سخت است در این قسمت که به ترتیب حرف

الفبا لاتین چیده شده است شما میتوانید کلمه اختصاری مورد استفاده در نسخه مورد نظر را

پیدا کنید

➤ لاتین : در این ستون لاتین کلمه مورد نظر به طور کامل آورده شده است

➤ مفهوم : در قسمت سوم جدول مفهوم کلمه اختصاری به کار رفته در نسخه های پزشکی نیز

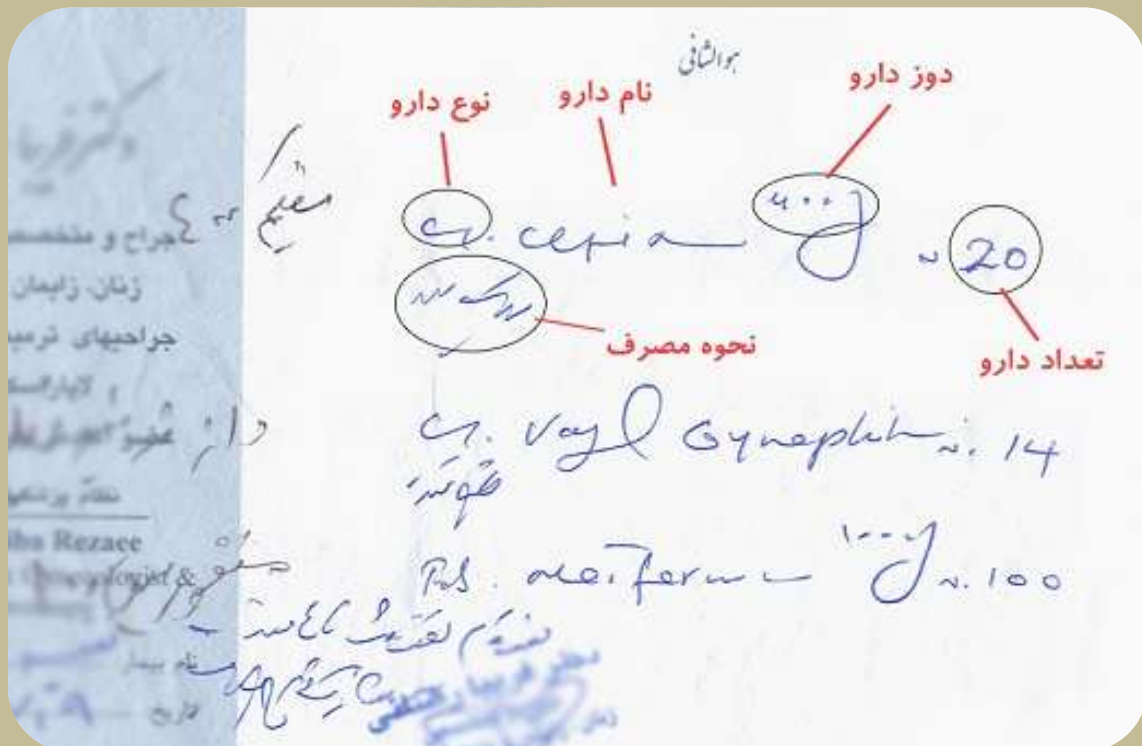
آورده شده است که شما بتوانید کلمه اختصاری را تفسیر نمایید

➤ در قسمت چهار مواردی که ممکن است دو اصطلاح با هم اشتباه گرفته شوند آورده شده

است

در هر نسخه که توسط پزشک نوشته میشود شما به طور کلی با 5 قسمت روبرو هستید

- ◀ نوع دارو : که نشان دهنده شکل داروست مثل AMP که نشان دهنده آمپول یا TAB که نشان دهنده قرص است
- ◀ نام دارو : نشان دهنده نام دارو میباشد
- ◀ دوز دارو : که نشان دهنده دوز دارو میباشد
- ◀ تعداد دارو : که نشان دهنده تعداد دارو است که معمولاً به دو صورت عدد انگلیسی و یا یونانی نشان میدهند
- ◀ نحوه مصرف دارو: در این قسمت پزشک نحوه مصرف هر دارو را ذکر میکند مثلاً هر 8 ساعت یک بار

معمولاً چون پزشکان این 5 قسمت توضیح داده شده را به صورت علائم اختصاری خاصی مینویسند این علائم را میتوانید از جدول زیر رمزگشایی کنید و نسخه های پزشکی را به راحتی بخوانید

فهرست اختصارات مورد استفاده در نسخه های پزشکی

مخفف مورد استفاده در نسخه	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
A			
aa	ana	از هر کدام	
AAA		کاربرد در ناحیه مبتلا	
.a.c	ante cibum	پیش از غذا	
.a.d	auris dextra	گوش راست	گاه a ممکن با O اشتباه گرفته شود .o.d .به معنای چشم راست است
ad lib.	ad libitum	استفاده به قدر دلخواه، آزادانه	
admov.	admove	استعمال	
agit	agita	تکان دهید/به هم بزنید	
.alt. h	alternis horis	یک ساعت در میان	
.a.m	ante meridiem	صبح، پیش از ظهر	
amp		آمیول	
amt		مقدار	
aq	aqua	آب	
a.l. , a.s.	auris laeva, auris sinistra	گوش چپ	ممکن است با .o.s یا .o.l اشتباه گرفته شود که به معنای چشم چپ هستند
.A.T.C		حدود ساعت...	
a.u.	auris utraque	هر دو گوش	ممکن است با .o.u اشتباه شود، که به معنای هر دو چشم است

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
B			
BDS/bds	bis die sumendum	دوبار در روز	
bis	bis	دوبار	
b.i.d. /b.d.	bis in die	دوبار در روز	انجمن پزشکی آمریکا توصیه می کند که این مخفف استفاده نشود
.B.M		اجابت مزاج	
.bol	bolus	به صورت تک دوز با حجم بالا (معمولا داخل وریدی)	
.B.S		قند خون	
B.S.A		مساحت سطح بدن	
b.t.		زمان خواب	گاه با b.i.d. اشتباه گرفته می شود
BUCC	bucca	داخل گونه	
C			
cap. , caps.	capsula	کپسول	
c, c.	cum	همراه با ("معمولا با یک خط در بالای "c")	
cib.	cibus	غذا	
cc	cum cibo	همراه با غذا، (همچنین به معنای سانتی متر مکعب)	دارای مفهومی مبهم است؛ برای اشاره به سانتی متر مکعب، به جای cc از mL یا milliliter استفاده کنید
cf		همراه با غذا	
.comp		ترکیب	
cr. , crm		کرم	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
CS		همین درمان را ادامه دهید	
D			
D or d		روز یا دوز	مفهوم مبهم؛ هم به روز و هم به دوز اشاره دارد
D5W		محلول دکستروز ۵ درصد (گاه به صورت D ₅ W نوشته می شود)	
D5NS		دکستروز ۵ درصد در نرمال سالین	
.D.A.W		فقط همان که نوشته شده است (و نه نمونه های مشابه)	
dc, D/C, disc		قطع مصرف، تخلیه، ترشح	مفهوم مبهم
.dieb. alt	diebus alternis	یک روز در میان	
.dil		رقیق کردن	
.div		منقسم	
dL		دسی لیتر	
.d.t.d	dentur tales doses	تجویز این قبیل دوزها	
DTO		تنتور بوزدایی شده اپیوم	به راحتی ممکن است با "تنتور رقیق شده اپیوم" اشتباه گرفته شود. مواردی از مرگ به دنبال مسمومیت با مقادیر بالای اپیوم گزارش شده است
.D.W		آب مقطر	
E			
.elix		الگزیر	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
.e.m.p	ex modo prescripto	طبق دستور	
.emuls	emulsum	امولسیون	
et	et	and	
eod		یک روز در میان	
ex aq	ex aqua	در آب	
F			
fl. , fld.		مایع	
G			
g		گرم	
gr		حب	
(gtt(s	(gutta(e	قطره (ها)	
H			
H		هیپودرمی	
h, hr	hora	ساعت	
.h.s	hora somni	در زمان خواب	
h.s		زمان خواب، نیم قدرت (half-strength)	مفهوم مبهم
I			
ID		داخل درم	
IJ, inj	injection	تزریق	ممکن است با IV به معنی "درون وریدی" اشتباه شود
IM		داخل عضلانی	
IN		داخل بینی	ممکن است با IM به معنی داخل عضلانی یا IV به معنی درون وریدی اشتباه شود
IP		داخل صفاقی	
IT		اینتراتکال	ممکن است با سایر مفاهیم این مخفف اشتباه شود

مختفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
IU		واحد بین المللی	ممکن است با عدد ۱۰ یا IV به معنی درون وریدی اشتباه شود
IV		درون وریدی	
IVP		push درون وریدی	
IVPB		تزریق متناوب دارو از طریق مسیر وریدی قبلی (Piggy Back)	
K			
kg		کیلوگرم	
L			
LCD		محلول قطران زغال سنگ	
lin	linimentum	لینیمان (محلولی از یک دارو در یک حامل روغنی، صابونی یا الکلی که برای مالش بر روی پوست به کار می رود)	
liq	liquor	محلول	
lot.		لوسیون	
M			
MAE		حرکت دادن همه اندام ها	
mane	mane	صبح	
M.	misce	مخلوط	
m, min	minimum	حداقل	
mcg		میکروگرم	جایگزین توصیه شده برای "µg" که ممکن است با "mg" اشتباه گرفته شود

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
m.d.u.	more dicto utendus	طبق دستور	
mEq		میلی اکی والان	
mg		میلی گرم	
mg/dL		میلی گرم در دسی لیتر	
MgSO4		سولفات منیزیم	ممکن است با "MSO4" اشتباه شود
.mist	mistura	مخلوط	
mitte	mitte	ارسال	
mL		میلی لیتر	
MS		مورفین سولفات یا سولفات منیزیم	می تواند هم به مفهوم سولفات منیزیم باشد و هم مورفین سولفات
MSO4		مورفین سولفات	ممکن است با "MgSO4" اشتباه شود
N			
nebul	nebula	یک پاف	
.N.M.T		حداکثر	
.noct	nocte	شب هنگام	
.non rep	non repetatur	تکرار نشود	
NPO	nil per os	پرهیز از خوردن از راه دهان	انجمن پزشکی آمریکا توصیه می کند که این مخفف استفاده نشود
NS		نرمال سالین (۰,۹٪)	
1/2NS		نیم نرمال سالین (۰,۴۵٪)	
.N.T.E		حداکثر	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
O			
o₂		هر دو چشم، گاه به شکل O ₂ نوشته می شود	
od	omne in die	هر روز/یکبار در روز (در بریتانیا بر qd ترجیح داده می شود)	
od	oculus dexter	چم راست	ممکن است با ad به معنای گوش راست اشتباه شود؛ همچنین می تواند به مفهوم یکبار در روز باشد
om	omne mane	هر صبح	
on	omne nocte	هر شب	
.o.p.d		یکبار در روز	
.o.s	oculus sinister	چشم چپ	ممکن است با a.s. به معنای گوش چپ اشتباه شود
.o.u	oculus uterque	هر دو چشم	ممکن است با a.u. به معنای هر دو چشم اشتباه شود
oz		اونس	
P			
per	per	از راه	
.p.c	post cibum	پس از غذا	
.pig. /pigm	pigmentum	رنگدانه	
.p.m	post meridiem	بعدازظهر یا عصر	
p.o.	per os	خوراکی، از راه دهان	انجمن پزشکی آمریکا توصیه می کند که از این مخفف استفاده نشود
p.r. or PR	per rectum	مقعدی	
PRN, prn	pro re nata	در صورت نیاز	
pulv.	pulvis	پودر	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
PV	per vaginam	از راه واژن	
Q			
q	quaque	هر	
.q.a.d	quaque alternis die	یک روز در میان	
.q.a.m	quaque die ante meridiem	هر روز پیش از ظهر	
.q.d. /q.1.d	quaque die	هر روز	ممکن است با "QOD" یا "qds" به معنای یکبار در روز اشتباه شود
.q.d.s	quater die sumendus	چهار بار در روز	ممکن است با "qd" به معنای یکبار در روز اشتباه شود
.q.p.m	quaque die post meridiem	هر روز بعدازظهر یا عصر	
.q.h	quaque hora	هر ساعت	
.q.h.s	quaque hora somni	هر شب در زمان خواب	
q.1 h, q.1°	quaque 1 hora	هر ساعت؛ ۱ ممکن است با اعداد دیگر جایگزین شود	
.q.i.d	quater in die	چهار بار در روز	ممکن است با "qd" یا "qod" به معنای یکبار در روز اشتباه شود
q4PM		در 4pm	ممکن است با "هر چهار ساعت" اشتباه گرفته شود
.q.o.d		یک روز در میان	ممکن است با "QD" به معنای "هر روز" اشتباه گرفته شود
qqh	quater quaque hora	هر چهار ساعت	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
.q.s	quantum sufficiat	به قدر کافی	
QWK		هر هفته	
R			
PR		مقعدی	
rep. , rept.	repetatur	تکرار	
RL, R/L		رینگر لاکتات	
S			
s	sine	بدون (معمولا با خطی بر بالای s)	
SC, subc, subcut, subq, SQ		زیرجلدی	"SC" ممکن است با SL به معنای زیرزبانی یا 5 Q به معنای پنج بار در روز اشتباه شود
s.i.d/SID	semel in die	یکبار در روز	تنها در دامپزشکی کاربرد دارد
sig	signa	مکتوب بر روی لیبل	
SL		زیرزبانی	
S.O.B, SOB		تنگی نفس	
sol	solutio	محلول	
s.o.s. , si op. sit	si opus sit	در صورت نیاز	
ss	semis	نصف، طبق مقیاس تطبیقی (sliding- scale)	mistaken for "55" or "1/2"
SSI, SSRI		انسولین طبق مقیاس تطبیقی یا انسولین رگولار طبق مقیاس تطبیقی	ممکن است با strong solution of iodine معنای محلول قوی ید یا selective serotonin reuptake inhibitor معنای مهارکننده انتخابی

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
(SNRI (antidepressant		مهارکننده برداشت سروتونین-نوراپی نفرین	
(SSRI (antidepressant		مهارکننده انتخابی برداشت سروتونین (گروهی از داروهای ضدافسردگی)	
stat	statim	فورا	
SubQ		زیرجلدی	
supp	suppositorium	شیاف	
susp		سوسپانسیون	
syr	syrupus	شربت	
T			
tab	tabella	قرص	
tbsp		قاشق غذاخوری	
t.d.s. /TDS	ter die sumendum	سه بار در روز	
انجمن پزشکی آمریکا توصیه می کند از این مخفف استفاده نشود			
t.i.w.		سه بار در هفته	ممکن است با دو بار در هفته اشتباه شود
.top		موضعی	
.T.P.N		تغذیه کامل وریدی	
.tr, tinc. , tinct		تنتور	
troche	trochiscus	لوزی شکل (قرص)	
Tsp		قاشق چایخوری	

مخفف	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
U			
U		واحد	ممکن است با "4", "0" یا "CC" اشتباه شود
.u.d. , ut. dict	ut dictum	طبق دستور	
.ung	unguentum	پماد	
.U.S.P		فارماکوپنه ایالات متحده	
V			
vag		واژینال	
W			
w		با	
w/a		در زمان بیداری	
wf		همراه با غذا	
w/o, s		بدون	
X			
X		دفعه	
Y			
.Y.O		...ساله	
µg		میکروگرم	ممکن است با mg به معنای میلی گرم اشتباه شود

فهرست علامت‌های مورد استفاده در نسخه ها

علامت	لاتین	مفهوم	اشتباهات رایج
@		در	ممکن است با "2" اشتباه شود
>		بیشتر از	ممکن است با "7" اشتباه شود
<		کمتر از	ممکن است با "L" اشتباه شود
R̄	recipe	دستورالعمل، روش مصرف	

مقدار ماده دارویی در 1000 میلی لیتر از محلول	مقدار ماده دارویی در 250 میلی لیتر از محلول	مقدار ماده دارویی در 100 میلی لیتر از محلول	مقدار ماده دارویی در 1 میلی لیتر از محلول	% ماده دارویی در محلول
10 g	2.5 g	1 g	10 mg	1%
100 g	25 g	10 g	100 mg	10%
200 g	50 g	20 g	200 mg	20%

تبدیل درصد‌های دارویی به میلی‌گرم

هرگاه غلظت دارویی با درصد مشخص شده باشد، فقط با حذف علامت درصد (%) و گذاشتن رقم صفر جلوی عدد آن دارو، یک سی سی آن دارو حاوی این عدد بدست آمده به واحد میلی گرم می باشد:

1%: 1 سی سی آن 10 میلی گرم دارو دارد

2%: 1 سی سی آن 20 میلی گرم دارو دارد

20%: 1 سی سی آن 200 میلی گرم دارو دارد

50%: 1 سی سی آن 500 میلی گرم دارو دارد

منابع

1.

Johnston, Mike (2006). *The pharmacy technician series: Fundamentals of pharmacy practice*. Pearson Prentice Hall. p. 24. ISBN 9780131147515.